

Sara Seppänen ps ym.

## Lakialoite perusopetuslain 14 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

### ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Tällä lakialoitteella esitetään, että perusopetuslakia (628/1998) muutetaan siten, että opetussuunnitelman perusteiden on toteutettava perusopetuslaissa määritellyjä opetuksen yleisiä valtakunnallisia tavoitteita.

### PERUSTELUT

Perusopetuslaki (628/1998) säätelee perusopetusta Suomessa. Se määrittelee opetuksen tavoitteet, järjestämisen perusteet ja oppivelvollisuuden. Perusopetuslain 2 §:ssä säädetään opetuksen tavoitteet. Opetuksen tavoitteena on tukea oppilaiden kasvua ihmisyyteen ja eettisesti vastuukykyiseen yhteiskunnan jäsenyyteen sekä antaa heille elämässä tarpeellisia tietoja ja taitoja. Lisäksi esiopetuksen tavoitteena on osana varhaiskasvatusta parantaa lasten oppimisedellytyksiä. Opetuksen tulee edistää sivistystä ja tasa-arvoisuutta yhteiskunnassa sekä oppilaiden edellytyksiä osallistua koulutukseen ja muutoin kehittää itseään elämänsä aikana. Opetuksen tavoitteena on lisäksi turvata riittävä yhdenvertaisuus koulutuksessa koko maan alueella.

Perusopetuslain 14 §:n 1 momentin mukaan valtioneuvosto päättää tässä laissa tarkoitetun opetuksen yleisistä valtakunnallisista tavoitteista. Perusopetuslain 14 §:n 2 momentin mukaan Opetushallitus päättää perusopetuksen eri oppiaineiden ja aihekokonaisuuksien, oppilaanohjauksen ja muun tässä laissa tarkoitetun opetuksen tavoitteista ja keskeisistä sisällöistä sekä kodin ja koulun yhteistyön ja oppilashuollon keskeisistä periaatteista ja opetustoimeen kuuluvan oppilashuollon tavoitteista (opetussuunnitelman perusteet). Laki on hyvä ja perusteellinen monilta osin. Kuitenkin edellä mainittu säännös opetussuunnitelmien perusteiden laadinnasta jättää avoimeksi sen, että opetussuunnitelmien perusteiden olisi myös toteutettava perusopetuslaissa määritellyjä opetuksen yleisiä valtakunnallisia tavoitteita.

Näin ollen vallitsee tilanne, jossa opetussuunnitelmien perusteiden laadinnassa voidaan jättää avoimeksi, määrittelemättä sekä perustelematta hyvät ja kelpoiset opetuksen menetelmät, tilat ja tieteeseen perustuvat suositukset esimerkiksi digiopetuksen tuntimäärästä. Opetusmenetelmien ja pedagogisten ratkaisujen tulisi perustua aina tieteelliseen tutkittuun tietoon. Suomen kouluissa on kirjavia käytäntöjä esimerkiksi digitalisaation hyödyntämisessä opetuksessa. Digilaitteiden käytön tulisi perustua tutkittuun tietoon niiden vaikutuksista etenkin, kun on kyse kehittyvistä

## Lakialoite LA 8/2025 vp

lasten aivoista. Meillä on paljon tutkittua tietoa esimerkiksi käsinkirjoittamisen hyödyistä, mutta silti opetuksessa otetaan yhä enemmän käyttöön näppäimistökirjoittamista.

Aivotutkimuksen ja kehityspsykologisen tutkimuksen tuottama tieto opetusmenetelmien vaikutuksista kehittyviin aivoihin tulisi huomioida paremmin. "Lasten ja nuorten kehittyvien aivojen oppimisrauha pitää taata. Meillä on paljon tutkimustietoa siitä, miten älylaitteet oppimistilanteissa voivat häiritä mieleenpainamista, heikentää oppimistuloksia ja rikkoa keskittymiskykyä. Varsinkin keskittymiskyvyn kehittyminen vaatii pitkäjänteistä älyllistä ponnistelua rauhallisessa ympäristössä, jossa digilaitteet eivät taistele oppijan huomiosta." (aivotutkimuksesta väitellyt psykologian tohtori Mona Moisala.)

"Nopeasti kertyvän tutkimusnäytön perusteella vaikuttaa siltä, että nuoria kannattaisi kannustaa rajoittamaan sähköisen median käyttöä. Nuorten aivoissa mielihyvistä ja vahvoista tunnereaktioista vastaava mantelitulake kypsyä ennen impulsseja hillitsevän etuotsalohkon yhteyksiä muualle aivoihin. Se selittänee, miksi nuoret sortuvat selaamaan puhelinta tai nettiä kannettavalla tietokoneella vaikka kesken oppituntien. Maailman parhaiden opettajien läsnäolo menee hukkaan, kun nuorten keskittyminen suuntautuu opetuksen sijasta sosiaaliseen mediaan. Kotona on tärkeää olla tilanteita, joihin puhelimia ei tuoda. Samoin kouluissa ja muissa oppilaitoksissa sähköiset laitteet kannattaisi ottaa esiin vain silloin, kun niillä todella tehdään töitä. Tämä suojaisi niin syrjäytymisvaarassa olevaa kuin ylisuorittamiseen taipuvaistakin nuorta." (Silja Kosola, LT, yleislääketieteen erikoislääkäri, nuorisolääketieteen dosentti, HUS Lastentautien tutkimuskeskus ja Helsingin yliopisto, Duodecim 2020;136:1997-9.)

Suomen Pisa-tutkimustulokset ovat laskeneet vuodesta 2015 lähtien jyrkästi. Suomen koulutustason on katsottu olleen laskevalla trendillä jo 2000-luvun alkuvuosista lähtien. Mikäli haluamme pysäyttää oppimistulosten laskun ja kääntää tulokset nousuun, on meidän puututtava peruskoulua koskeviin ongelmakohtiin.

Tämän lakiehdotuksen johdosta Opetushallituksen tulee luoda sekä lisätä opetussuunnitelman perusteisiin esimerkiksi niin sanotut käypä opetus -suositukset, jotka perustuvat riippumattomaan tutkimustietoon. Käypä opetus -suositukset voisivat koskea esimerkiksi seuraavia asioita: opetustilojen laatu ja käyttö, lasten aivotutkimukseen perustuva ruutuaika ja digiopetus, muistin rakentuminen, toiston tärkeys uuden oppimisessa, ryhmien koot, opetusmenetelmät lapsen kehityspsykologisen tason perusteella ja lasten aivoterveiden suojeleminen. Käypä opetus -suositukset perustuisivat kehityspsykologiseen, neuropsykologiseen, kasvatustieteen, neurotieteen, nuorisopsykiatrian ja monitieteiseen tutkimukseen.

Terveystieteidenhuollossa meillä on tieteeseen perustuvat käypä hoito -suositukset. Suositukset ovat riippumattomia, tutkimuskäyttöön perustuvia kansallisia hoitosuosituksia. Niissä käsitellään suomalaisten terveyteen ja sairauksien hoitoon ja ehkäisyyn liittyviä kysymyksiä. Suosituksia laaditaan lääkäreille, terveydenhuollon ammattihenkilöstölle ja kansalaisille hoitoon pääsyn pohjaksi. Käypä hoito -suosituksia käytetään lähdeaineistona, kun arvioidaan, onko potilaan hoito ollut ammattihenkilölain 15 §:n mukaista, yleisesti hyväksyttyä hoitoa.

Käypä opetus -suositukset toimisivat samoin opetuksessa kuin käypä hoito -suositukset terveydenhuollossa: ohjaavana periaatteena kouluille opetuksen suunnitteluun. Niitä hyödyntäisivät

## Lakialoite LA 8/2025 vp

kaikki koulun ammattilaiset. Käypä opetus -suosituksilla meillä olisi mahdollista tieteeseen perustuen ohjata kouluja valitsemaan lasten oppimisen ja aivoterveystieteen kannalta parhaita olosuhteita ja menetelmiä. Ne olisivat riippumattomia ja perustuisivat kehityspsykologiseen, neuropsykologiseen, kasvatustieteen, neurotieteen, nuorisopsykiatrian ja monitieteiseen tutkimukseen. Käypä opetus -suositusten lisääminen Opetushallituksen toimesta opetussuunnitelman perusteisiin takaisi oppilaille laadukkaan ja tieteeseen perustuvan opetuksen Suomessa sekä kääntäisi perusopetuksen oppimistulosten laskukäyrän jälleen nousuun.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

*että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:*

## Laki

### perusopetuslain 14 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
*lisätään* perusopetuslain (628/1998) 14 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 477/2003, uusi 4 momentti seuraavasti:

#### 14 §

---

Opetussuunnitelman perusteiden on perustuttava tutkittuun tietoon ja ohjattava opetuksenjärjestäjää hyödyntämään oppimisen kannalta sellaisia opetusmenetelmiä ja pedagogisia ratkaisuja, jotka tukevat tämän lain 2 pykälässä määriteltyjä tavoitteita.

---

Tämä laki tulee voimaan \_\_\_\_\_ päivänä \_\_\_\_\_ kuuta 20 \_\_\_\_.

---

## Lakialoite LA 8/2025 vp

Helsingissä 4.4.2025

Sara Seppänen ps  
Jaana Strandman ps  
Jorma Piisinen ps  
Pia Sillanpää ps  
Merja Rasinkangas ps  
Pekka Aittakumpu ps  
Ari Koponen ps  
Juha Mäenpää ps  
Joakim Vigelius ps  
Jari Ronkainen ps  
Mikko Polvinen ps  
Vilhelm Junnila ps  
Onni Rostila ps  
Tomi Immonen ps  
Ritva Elomaa ps  
Petri Huru ps  
Jani Mäkelä ps  
Anne Rintamäki ps  
Antti Kangas ps  
Atte Kaleva kok  
Veijo Niemi ps  
Arja Juvonen ps  
Mikko Lundén ps  
Miko Bergbom ps  
Sanna Antikainen ps  
Kaisa Garedew ps  
Mira Nieminen ps  
Juha Hänninen kok  
Milla Lahdenperä kok  
Maaret Castrén kok  
Laura Huhtasaari ps  
Pauli Aalto-Setälä kok  
Noora Fagerström kok  
Tere Sammallahti kok  
Pauli Kiuru kok  
Kim Berg sd  
Johanna Ojala-Niemelä sd  
Mia Laiho kok  
Timo Heinonen kok  
Sheikki Laakso ps  
Aleksi Jäntti kok  
Ville Väyrynen kok  
Mari Kaunistola kok  
Janne Jukkola kok

## **Lakialoite LA 8/2025 vp**

Olga Oinas-Panuma kesk  
Markku Eestilä kok  
Hanna Kosonen kesk  
Teemu Keskisarja ps  
Timo Vornanen tv  
Rami Lehtinen ps  
Hanna-Leena Mattila kesk  
Minna Reijonen ps  
Tere Sammallahti kok